

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

Directoraat-generaal Klimaat
en Energie

Auteur

TER BESLISSING

Datum

8 mei 2024

Kenmerk

DGKE / 53183710

nota

Openbare beslisnota Kamerbrief toekomst
instrumentering zon-PV en windenergie op land

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

Deze brief informeert de Kamer, zoals toegezegd in de Kamerbrief Openstelling SDE++ van 1 maart jl., over de instrumentering op langere termijn van zon-PV en windenergie op land, ter vervanging van de SDE++. Ook stimulering van zon-PV en windenergie op land in de SDE++ de komende jaren wordt besproken.

Geadviseerd besluit

- U kunt akkoord gaan met bijgevoegde Kamerbrief en deze ondertekenen.
- Desgewenst kunnen we de hoofdpunten begin volgende week nog kort toelichten. Dat zijn:
 - Tweezijdige *contracts for difference* (CfD's) als hoofdkeuze voor het nieuwe stimuleringsinstrument. Een nieuw instrument zal naar verwachting op zijn vroegst in 2027 toegepast kunnen worden, waarbij projecten vanaf 2029 gerealiseerd zullen worden.
 - De impact van stimulering van zon-PV via de huidige SDE++ op netcongestie. U geeft aan dat u naar verschillende maatregelen gaat kijken voor de openstelling in 2025 en dat u hierbij ook een tussentijds plafond op de uitrol van zon-PV, dat rekening houdt met de benodigde groei van zon-PV en tevens netcongestie, als mogelijkheid overweegt. De hoogte van een dergelijk plafond zou nader bepaald moeten worden.

Kernpunten

- In deze brief gaat u in op het instrumenteringsbeleid voor zon-PV en windenergie op land op de langere termijn, rekening houdend met een mogelijk lange implementatietermijn van een nieuw instrument.

- Dit instrument is de nieuwe Europese norm voor de ondersteuning van hernieuwbare elektriciteit, in lijn met de verplichting uit de aangekondigde Electricity Market Design Directive (EMD) om directe prijssteun vorm te geven in de vorm van tweezijdige CfD's of gelijkwaardige regelingen. De EMD stelt voor dit onderdeel een overgangstermijn van drie jaar, wat betekent dat dit instrument uiterlijk in 2027 moet zijn geïmplementeerd.
- U kiest voor een nieuw stimuleringsinstrument omdat de SDE++ een risico op overstimulering met zich meebrengt, door de beperkte onrendabele top van zon-PV en windenergie op land. Een volledige stop op financiële ondersteuning van deze technieken zou echter een te groot risico betekenen voor de voortzetting van uitrol van hernieuwbare energie op land.
- De keuze voor een overgang naar tweezijdige CfD's wordt gebaseerd op twee uitgevoerde onderzoeken van Trinomics, wetenschappelijke publicaties, en gesprekken met de sector, wetenschappers en beleidsmakers uit het buitenland. Hieruit blijkt dat dit instrument het meest geschikt is om investeringszekerheid te bieden en overwinsten te beperken.
- De stap van SDE++ naar tweezijdige CfD's is een stap richting een zelfstandige, subsidievrije markt voor zon-PV en windenergie op land. Omdat het bij tweezijdige CfD's ook mogelijk is dat er netto-inkomsten ontstaan, wordt het voor marktpartijen aantrekkelijker om projecten buiten het instrument te realiseren.
- Om deze transitie verder te ondersteunen, wordt er in het ontwerp van de tweezijdige CfD's ruimte gecreëerd voor *power purchase agreements* (PPA's) en langetermijncontracten, die in een subsidievrije markt zekerheid kunnen bieden voor partijen.
- Binnen een tweezijdig CfD zijn er vele ontwerpkeuzes te maken. De komende tijd worden ontwerpkeuzes voor dit instrument nader uitgewerkt. Op deze keuzes, evenals de verdere planning en implementatie, komt u in de openstellingsbrief van de SDE++ 2025 terug.
- Bij het ontwerp van tweezijdige CfD's is het in ieder geval belangrijk rekening te houden met de effecten van de uitrol van extra zon-PV en wind op land op het elektriciteitsnet. Daarnaast geeft u aan mogelijkheden te willen creëren om in het instrument minimumeisen te stellen aan belangrijke randvoorwaarden zoals circulariteit en duurzaamheid.
- De invoering van tweezijdige CfD's voor zon-PV en wind op land is nog onder voorbehoud van de implementatiemogelijkheden, die op dit moment worden onderzocht. Er ontstaat mogelijk complexiteit doordat subsidiebeschikkingen zoals van de SDE++ uit het publiekrecht voortvloeien, waar een CfD een overeenkomst tussen de overheid en een marktpartij betreft en daarmee onder het privaatrecht valt.
- In de brief besteedt u ook aandacht aan zon-PV en windenergie in de SDE++, waarbij u aangeeft dat met name netcongestie op korte termijn een uitdaging vormt en u het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) hebt verzocht om voor de SDE++ extra maatregelen te onderzoeken om de impact van zon-PV op netcongestie te beperken.